

ומקשה הגמרא: **מיתבי: מעשה** בבתולה שניסת ונתן לה רבי ארבע לילות מתוך י"ב חודש, שנבעלה בשנה הראשונה לנשואיה רק ארבע פעמים, בהפרש של כמה חדשים בין ביאה לביאה, ובכולן ראתה דם, ובכל זאת התיר רבי לתלות בדם בתולים.

ומבאר הגמרא את דברי הברייתא:

היכי מיי? אילימא אם נאמר **דיחב** שנתן לה רבי כולו את כל ד' הלילות **בימי קטנות**, והלא —

סו-א & **"עד שתחיה המכה" תנן** שנינו בדין בקטנה, ולא ד' לילות בלבד.

אלא, דיחב שנתן לה כולה את כולם **בימי נערות**.

אך גם זה לא יתכן כי **נערות י"ב חודש מי איכא?** וכי אפשר שימי הנערות ימשכו על פני י"ב חודש?

והא אמר שמואל: אין בין נערות לבגרות אלא י' חדשים בלבד!

וכי תימא: בציר מהכי פחות משה חדשים הוא **דליכא**, **הא טפי** אבל יותר משה חדשים של ימי נערות **איכא**. ואפילו עד י"ב חודש.

הא והלא "אין בין נערות לבגרות אלא ששה

חדשים בלבד" **קאמר שמואל!**

אלא — דיחב לה רבי **שתים** לילות **בימי קטנות ושתים בימי נערות** והיו ארבע בעילות אלו במשך י"ב חודש.

הא בעא מיניה רב חיננא בר שלמיא מרב: קטנה, שלא הגיע זמנה לראות, שניסת, ונבעלה והיה דינה שמותרת לשמש עד שתחיה המכה, ולפני שהתרפאה המכה **הגיע זמנה לראות תחת בעלה** שנהייתה בת י"ב, **מהו?** האם דינה כהגיע זמנה לראות וניסת או לא?

אמר ליה: כל בעילות שאתה בועל בזמן היותה קטנה שלא הגיע זמנה לראות — **אינן נחשבים אלא** כבעילה **אחת, והשאר** שלשת הלילות שתבעל בהן לאחר שתגדל ויגיע זמנה לראות, **משלימין לד' לילות:** כדין הגיע זמנה לראות וניסת ואם כן אין לומר שמדובר שראתה ב' לילות בקטנותה וב' בנערותה במשך שנים עשר חודש.

שהרי כל בעילותיה בקטנותה אינן נחשבות אלא לבעילה במשך לילה אחד בלבד, ונמצא שנותרו שלש בעילות לימי נעוריה ואי אפשר לחלקם לתקופות של שלשה-שלשה חדשים, כי בימי הנעורים יש רק ששה חדשים!?

אלא: בהכרח מדובר **דיחב** לה רבי **אחת בימי קטנות, ושתים בימי נערות, ואחת**

התירו לו אלא לבעולה, ולגמור ביאתו, ואחר כך פורש ואסורה עד שתטהר שנית. ואולם דעת הרז"ה [בהשגות על ס' בעה"נ שער הפרישה] שמאחר שלא הוזכר כאן שצריך לפרוש אחר בעילתו, כוונת הגמרא שהדם בשעת

של רב שנותנים לבוגרת "בעילת מצוה", שלדעת הרי"ף [פ"א כתובות] **והראב"ד** [השגות פ"ה מהל' א"ב] **והרשב"א** **והרא"ש** "נותנים לה בעילת מצוה — ופורש" וכמו שהוזכר לקמן ס"ה: לגבי "בעילת מצוה" בימינו, והיינו שלא

בימי בגרות.

נחשבים **חדא "עונה"** — עונה אחת?

לא כך. אלא כל תרי ירחי שני חדשים **חדא "עונה"** נחשבים. ונמצא שאפשר ליתן לה שלש בעילות בשלש עונות בששת ימי הנערות, ובימי הבגרות אין לה כלום.

מנימין סקסנאה הוה שקיל ואזיל היה בדרכו ללכת **לאתריה** למקום מגוריו **דשמואל**. **סבר** חשב **למעבד לעשות עובדא** "פסק הלכה" **כוותיה דרב**, כדעת רב, שבתולה בוגרת מותרת כל הלילה הראשון **ואפילו ראתה דם קודם הנישואין**.

אמר: לא פליג חילק רב בין ראתה בין לא ראתה.

קדים, הקדים **שכיב באורחא**, מת בדרך לפני שהספיק לבצע את כוונתו [להורות כדעת רב ואפילו ראתה דם].

קרי שמואל עליה דרב: לא יאונה לצדיק כל און, שלא אירע לרב שיכשל מנימין סקסנאה לעשות מעשה, כשהוא נתלה בהבנת דבריו כאילו אמר רב שמותרת כל הלילה אפילו בראתה דם⁽¹²⁾.

אמר רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב:⁽¹³⁾

שתלה ברבו שלא כדין. [ועיין בחידושי הר"ן]. ואולם הרשב"א כתב שחילוק הגמרא לעיל אינו מדברי רב אלא הגמרא הוסיפה שדברי רב נכונים להלכה רק ב"לא ראתה", ואולם מנימין תלמידו של רב הבין כהוגן את דברי רבו שנותנים לה לילה ראשון בין ראתה ובין לא ראתה.

13. אחרי שהביאה הגמרא לעיל בעית רב חנינא בר שלמיא לרב הוסיפה הגמרא כדרכה להביא

אי אמרת בשלמא בוגרת בעלמא, אם תאמר שדין כל בוגרת שניסת לאחר שבגרה, **שיהבינן לה טפי** יותר מלילה אחת מובן מדוע נתן רבי לקטנה שניסת ובגרה תחת בעלה לילה אחת שלימה בבגרותה [לאחר שהחשבנו את כל לילותיה בקטנותה לאחת, ונתנו לה עוד שתי לילות בבגרותה], **דכי היכי דאהני** שכמו שהועילו כל בעילותיה בקטנות **שבימי נערות למבצר לה חדא**, פוחתים לה אחד בלבד, ומשום שהחשבנו כל בעילותיה בקטנות כאחת. כך שנשארו לה ג' לילות בימי נערות, כמו כן **אהני נמי** הועילו גם הלילות שנבעלה **בנערות לבגרות** — **למבצר לה חדא** להפחית לה אחד בלבד, ולכן מתוך שתי הלילות שנותנים לכל בוגרת נותר רק לילה אחד.

אלא אי אמרת בוגרת דעלמא שכל בוגרת שניסת נותנים לה לילה ראשונה בלבד, **ולא ייהבינן לה טפי** — **לא ליתב לה אלא בעילת מצוה אחת בימי בגרות, ותו לא!**

משיבה הגמרא: **לעולם** — **דיחוב לה אחת בימי קטנות וג' בימי נערות**.

מי סברת כל תלתא ירחי כל שלשה חדשים

בעילת המצוה טהור הוא, ומותרת אחר כך לבעלה, ואם תחזור ותראה אפילו באותו הלילה טמאה. [ועיין לקמן הערה 17].

12. כן פירש רש"י [ד"ה לא יאונה], והיינו שמנימין טעה בדברי רב וסבר שאף בבגרות שראתה נותנים לה לילה הראשון. ולפי זה החילוק הנאמר לעיל בין ראתה ללא ראתה מדברי רב הוא. וכן כתב הרמב"ן והוסיף שלפירוש זה מובן מדוע נענש מנימין, משום

והעקלים העשויים מחומר של שיפא ושל גמי — מיישנן — מניחם ללא שימוש זמן רב.

וכמה מיישנן? י"ב חדש.

רשב"ג אומר: מניחן מגת לגת ומבד לבד.

ומקשה הגמרא: רשב"ג — היינו תנא קמא — שהלא הזמן שבין גת לגת ומבד לבד היינו י"ב חודש?!

משיבה הגמרא: איכא בינייהו — הרפי ואפלי, שלפעמים מקדים או מתעכב הזמן של הגיתות ובתי הבד, ואז אין הפרש של י"ב חודש.

רבי יוסי אומר: הרוצה לטהר מיד — בלא שימתין י"ב חודש — מנעילן ברותחין, או חולטן במי זיתים — מערה עליהם מי זיתים חמים.

רשב"ג אומר משום רבי יוסי: מניחן תחת הצינור שמיומו מקלחין, או במעיין שמיומו רודפין, שוטפים במרוצה.

וכמה זמן מניחן שם — עונה.

כדרך שאמרו להכשיר את הגת שנתגעלה ביין נסך כך אמרו בטהרות לגבי טהרת הגת.

ומבאר הגמרא: כלפי ליא? וכי כך נכון לומר: והלא בטהרות קיימינן? עוסקת הברייתא?

אלא: כך צריך לגרוס בברייתא כדרך שאמרו

כיון שנתקו שניו של אדם, שהזקין — נתמעטו מזונותיו, שבאים לו בקושי. שנאמר "גם אני נתתי לכם נקיון שנים בכל עריכם — וחוסר לחם בכל מקומותיכם".

שנינו במשנה: ראתה ועודה.

תנו רבנן, ראתה ועודה בבית אביה,

בית הלל אומרים: כל הלילה שלה, ונותנין לה עונה שלמה.

וכמה עונה שלמה?

פירש רבן שמעון בן גמליאל: לילה וחצי יום.

ומקשה הגמרא: ומי בעינן כולי האי — וכי שיעור זמן "עונה" רב כל כך?

ורמינחי: הרי שהיו גתיו שבהם דורכים את הענבים כדי להוציא מהם את המיץ, כדי לעשות יין, ובית בדיו שמוציאים שם את השמן מהזיתים, טמאות. ובקש לעשותן בטהרה לטהרם שלא יטמאו את המשקה שנמצא בהן. כיצד הוא עושה?

הדפין שנותנים על הענבים כדי ללחוץ עליהם, והלולבין שמנקים בהם את הגת, והעדשין, הגתות עצמן שהענבים נתונים בהן — מדיחן, שוטף אותן במים כדי שלא ישאר מהיין ומהשמן הטמאים.

סו-ב העקלים מוטות לצורך בית הבד, העשויים מחומרים של נצרים ושל בצבוץ קנבוס — מננבין⁽¹⁴⁾.

14. במסכת עבודה זרה [עה א] מבואר, שניגוב זה נעשה על ידי שפשוף באפר ושטיפה במים רב.

"מימרא" אחרת של ר' חנינא בר שלמיא בשם רב.